

Opettajalle

TAVOITE

- Oppilas ymmärtää, mitä lajien uhanalaisuus tarkoittaa käsitteenä.
- Oppilas oppii, miten tärkeää on ottaa yhdessä vastuuta maapallosta ja sen eliöistä niissä ympäristöissä, joissa liikumme.
- Oppilas saa tietoa, mikä voisi olla hänelle sopivin tapa suojella luontoa.

TAUSTATIETOA JA VINKKEJÄ

- Aiheen käsittelyä voi yhdistää kuvataiteeseen. Tehdään kuvagalleria luokan seinälle uhanalaisista eläimistä Suomessa ja muualla maailmassa. Piirretään ja väritetään eläimet mallikuvan mukaan esimerkiksi niin, että heijastetaan kuva lehdestä tai internetistä dokumenttikameralla seinään kiinnitetylle piirospaperille. Oheen voi lisätä myös lyhyen tietotekstin elinalueista ja yksilöiden lukumäärästä tällä hetkellä.
- Luvun yhteydessä voidaan keskustella oppilaiden kanssa eläintarhoista ja -puistoista. Omien kokemusten kertomisen ja mahdollisten valokuvien katselun ohessa voidaan myös vaihtaa ajatuksia siitä, mitä hyötyä tai haittaa esimerkiksi uhanalaisille eläimille on eläintarhassa asumisesta.
- Keskustelkaa eri tavoista suojella eläimiä ja muuta luontoa (lahjoitus, järjestö- ja harrastustoiminta jne.).
- Uhanalaisista eläinlajeista ja elinympäristöistä saa lisätietoa internetistä esimerkiksi osoitteessa <http://wwf.fi/maapallomme/uhanalaiset>

Oppimateriaalikeskus Opike
Viljatie 4 C, 00700 Helsinki
puh. (09) 3480 9350, fax (09) 351 3975
s-posti: opike@kvl.fi
www.opike.fi
www.kehitysvammaliitto.fi

Alkuperäinen ruotsinkielinen käsikirjoitus
Soklart, Biologi och geografi
© Maria Sjöblom ja Lärumsförlaget 2007
Käännös: Eeva-Liisa Nyqvist
Suomenkielinen toimitus: Sakari Kilkki
Selkokielen tarkistus: Henna Kara
Kuvitus: Antti Ollikainen
Taitto: Birgit Tulla

© Kehitysvammaliitto ry, 2013
ISBN 978-951-580-559-1

Kopiointiehdot

Tämän materiaalin digitaalinen jakaminen (esimerkiksi tiedostona sähköpostilla tai oppilaitoksen omassa verkkoympäristössä) on kielletty.
Oppilaan sivuja voi tulostaa ja kopioida manuaalisesti.

UHANALAISIA ELÄIMIÄ

Uhanalaisia eläimiä

- Liito-orava
- Saimaannorppa
- Valkoselkätikka
- Panda
- Sinivalas
- Oranki

Uhanalaisia eläimiä

Eläin- tai kasvilaji on **uhanalainen**, kun se on vaarassa hävitä kokonaan luonnosta. Joskus lajien katoaminen on luonnollista, mutta myös ihminen tekee asioita, jotka uhkaavat eläimiä ja kasveja. Ihminen esimerkiksi kaataa metsiä ja istuttaa tilalle haluamiaan kasveja tai rakentaa vaikkapa teitä. Samalla voi tuhoutua eläinten ja kasvien elinalueita. Ihminen myös metsästää turhaan joitain eläimiä.

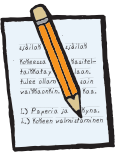
Suomessa hyvin uhanalaisia eläimiä ovat muun muassa **valkoselkätikka**, **liito-orava** ja **saimaannorppa**. Maapallolla muita uhanalaisia eläinlajeja ovat esimerkiksi **panda**, **sinivalas** ja **oranki**.

Keskustelkaa!

Tehtävä:

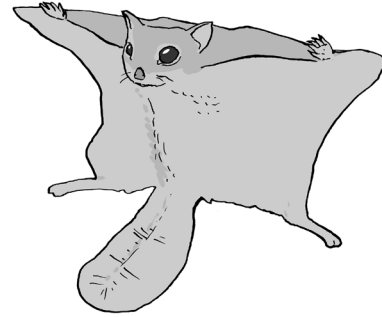
1. Miten voisitte auttaa uhanalaisten eläinten suojelua?
2. Myös uusia eläinlajeja kehittyy.
Keksi uusi eläinlaji!
Piirrä siitä kuva.
Anna sille nimi.
Missä se elää?
Mitä se syö?

Tee vihkoon!

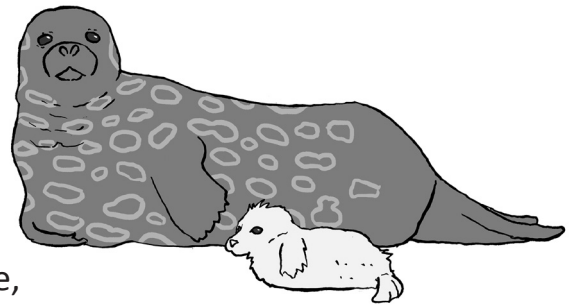
Liito-orava

Suomessa liito-orava viihtyy vanhoissa sekametsissä, joissa se tekee pesänsä onttoihin puunrunkoihin. Liito-orava syö koivun ja lepän lehtiä ja silmuja.

Liito-orava on pienempi kuin tavallinen orava. Sillä on harmaa turkki ja suuret silmät. Se on hereillä yöllä sekä aamu- ja iltahämärissä.

Liito-oravalla on etu- ja takajalkojen välissä **ihopoimu**. Kun se levittää ihopoimun, se voi liittää puusta toiseen. Liito-oravien määrä on vähentynyt, koska vanhoja metsiä on kaadettu.

Saimaannorppa

Saimaannorppa on harvinainen hylje, joka elää Saimaan vesistöissä. Norpan poikasta kutsutaan **kuutiksi**, joka kasvaa pesässä lumen alla. Jos talvella on vähän lunta, kuutin pesintä häiriintyy. Kuutteja hukkuu välillä myös kalaverkkoihin.

Valkoselkätikka

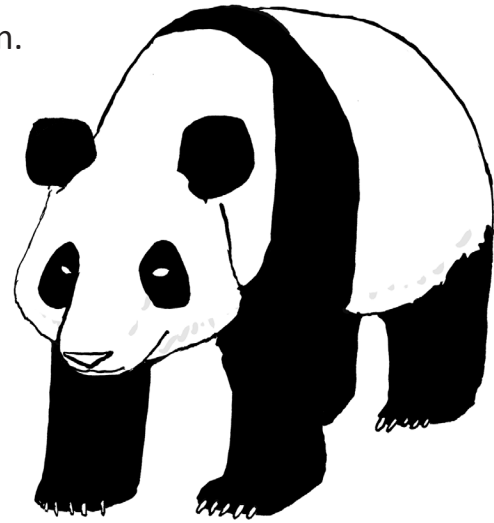
Valkoselkätikka viihtyy metsissä, joissa on kuolleita, lahoja lehtipuita. Lintu syö lahokuissa eläviä toukkia. Valkoselkätikat ovat vähentyneet, kun niiden elinalueille on istutettu esimerkiksi kuusipuuta.

Panda

Panda kuuluu karhujen heimoon.
Se elää Kiinan **bambumetsissä**.
Bambu on korkea heinäkasvi.
Pandaa kutsutaan myös
bambukarhuksi,
koska se syö bambua.

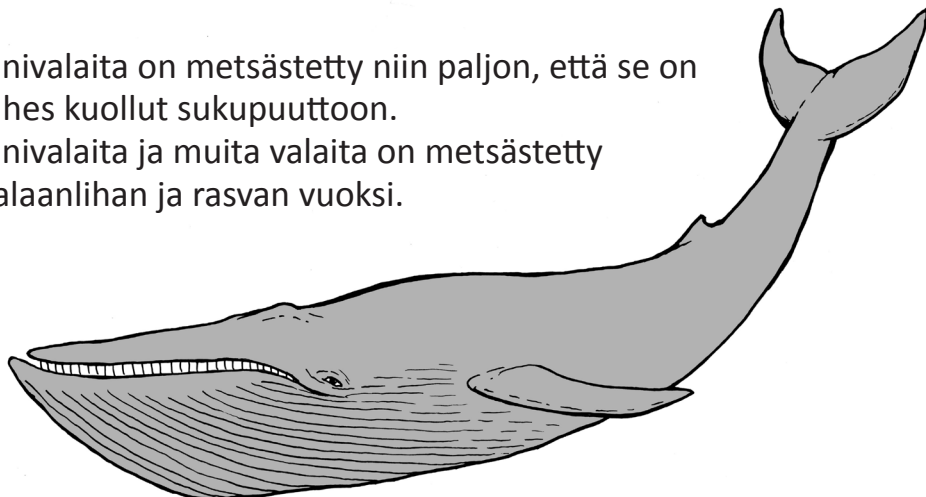
Panda vaikuttaa kömpelöltä,
mutta se on taitava kiipeilijä.
Panda on hyvin arka
ja pysyttelee piilossa.

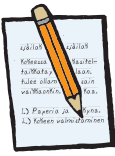
Ihmiset hakkaavat bambumetsiä,
koska tarvitaan lisää viljelymaata.
Samalla tuhoutuu pandan elinalueita.
Luonnossa elää enää noin tuhat panda.
Panda on rauhoitettu.
Sitä ei siis saa enää metsästä.

Sinivalas

Sinivalas on suurin maapallolla
koskaan elänyt nisäkäs.
Se elää Pohjoisnapaa ja Etelämannerta
ympäröivissä merivesissä.

Sinivalaita on metsästetty niin paljon, että se on
lähes kuollut sukupuuttoon.
Sinivalaita ja muita valaita on metsästetty
valaanlihan ja rasvan vuoksi.

Oranki

Oranki asuu Kaakkois-Aasian sademetsien puissa. Se kuuluu **ihmisapinoihin**. Ne ovat älykkäitä eläimiä. Oranki voi oppia jopa ihmisten käyttämää viittomakieltä.

Orankilla on oranssinruskea turkki ja pitkät käsivarret. Sillä ei ole häntää. Oranki on kasvinsyöjä.

Oranki on uhanalainen, sillä suuria sademetsäalueita on hakattu sen elinalueilta. Orankeja on myös pyydystetty lemmikkieläimiksi.

Testaa tietosi:

Mikä on oikea vaihtoehto? Rastita a , b tai c

1. Sen poikasen nimi on kuutti.

- a liito-orava
- b oranki
- c saimaannorppa

2. Se syö bambua.

- a sinivalas
- b valkoselkätikka
- c panda